

Samenvatting Geleerde lessen IDU-pilots

Rode lijnen

Inleiding

Het project IDU heeft ons het inzicht en de bevestiging gegeven dat het samen realiseren van tijdige en passende ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen vraagt om anders kijken, denken en doen van professionals. Dit betreft alle professionals die werken in bestuurlijke, beleids- en uitvoerende functies in het netwerk van Jeugd en Onderwijs.

Alle pilots en programma-activiteiten kennen hun eigen specifieke geleerde lessen. Deze geven houvast voor het anders kijken, denken en doen op een specifiek onderwerp en/of in een specifieke context van samenwerken.

Deze geleerde lessen tezamen leveren ook rode lijnen op. Onderwerpen die we in diverse pilots en/of programma-activiteiten zijn tegengekomen en die om alertheid vragen van alle professionals in het netwerk van Jeugd en Onderwijs.

Rode lijnen

Contact is de basis, goed voorbeeld doet volgen

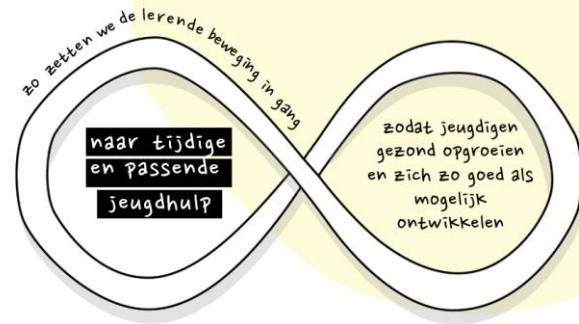
Contact staat voor echte ontmoetingen, echt luisteren met een open vizier, oprechte interesse en nieuwsgierigheid en op basis van gelijkwaardigheid. Werken vanuit de uitgangspunten die zijn opgenomen in de gezamenlijke grondhouding draagt bij aan een betere uitkomst van ondersteuning en behandeling. Goed voorbeeld doet volgen en daarmee is eenieder een rolmodel voor een ander.

Verbinding zorgt voor partnerschap

Door vanuit gelijkwaardigheid in verbinding te gaan en te blijven met jeugdigen en gezinnen en onderling als professionals, ontstaat partnerschap. Vanuit partnerschap kom je samen verder. Verbinding ontstaat door elkaar echt te ontmoeten en vraagt tijd dus veelal om meerdere momenten van echt contact.

Eén gezin, één plan, één regisseur als gouden principe

Werken volgens het uitgangspunt één gezin, één plan, één regisseur zorgt voor een effectievere en efficiëntere inzet van ondersteuning. Ook wanneer er (nog) geen gespecialiseerde jeugdhulp ingezet wordt, is het organiseren van regie op het proces van ondersteuning belangrijk als er meerdere partijen betrokken zijn bij een gezin. Bv. vanuit het onderwijs en/of het voorveld.

Voorkomen is beter dan genezen

Om in het netwerk van Jeugd en Onderwijs de beweging naar voren te maken, is nodig dat we overtuigd zijn van de kracht van preventie en vroegtijdige signalering van (het ontstaan of escaleren van) jeugd- en gezinsproblematiek. Omdat het lastig is om de opbrengst van preventieve interventies en vroegsignalering concreet en tastbaar te maken in financiën en aantallen wordt deze kans, om in een later stadium inzet van gespecialiseerde jeugdhulp te voorkomen, onvoldoende structureel benut of wordt er zelfs afscheid genomen van veelbelovende initiatieven in het kader van betaalbaarheid. Investeren in preventie en vroegsignalering loont voor jeugdigen en gezinnen en op langere termijn ook voor de begroting.

Regie, probeerruimte, steun en lef is nodig om tot leren en ontwikkelen te komen

Zowel voor jeugdigen en gezinnen als voor uitvoerend professionals Jeugd en Onderwijs is regie over het eigen leven en werk van groot belang om te kunnen leren en verbeteren. Probeerruimte creëren en anders kijken, denken en doen vraagt lef. Je hierin ondersteund en gesteund voelen door je omgeving, is essentieel om tot ontwikkeling te komen. Dit vraagt om een lerende cultuur, waarin fouten maken mag als je ervan leert.

Leren en ontwikkelen met de kennisdriehoek als leidraad verrijkt de opbrengst

Er zijn drie bronnen van kennis die in kennis- en beleidsontwikkeling van meerwaarde zijn, namelijk wetenschappelijke/ theoretische kennis, praktijkkennis en ervaringskennis. Deze kennisdriehoek als leidraad nemen in de (leer)structuur van de eigen organisatie en het samen leren, is noodzakelijk om recht te doen aan alle drie de kennisbronnen.

Professionals die beschikken over de juiste kennis en kunde rondom systemisch, normaliserend en transformatief kijken, denken en doen, maken het verschil

Gedrag ontstaat in de context. Het begrijpen van hoe je contextueel/ systemisch kijkt en denkt en hoe je dit vertaalt in professioneel handelen, is een must om jeugdigen en gezinnen tijdig en passend te kunnen ondersteunen. De 'beweging naar voren' vereist van professionals dat ze onderscheid kunnen maken in de vragen van jeugdigen en gezinnen die om een inzet van jeugdhulp vraagt, danwel waar een andere 'oplossing' passender is. Met een focus op normaliseren en het versterken van de pedagogische basis (gezin, school, netwerk) kan de transformatie gerealiseerd worden. Een passend scholings-/opleidingsaanbod met mogelijkheden tot coaching on the job, intervisie en/of supervisie is nodig om de kennis ook in de eigen context te kunnen inzetten en doorontwikkelen.

Met duidelijkheid over rollen, taken en verantwoordelijkheden boek je vooruitgang

Het weten waar je wel en niet over gaat en waar je bij een ander op kunt rekenen maakt samenwerken makkelijker. Het helpt ook in het reflecteren op je eigen kennen en kunnen, bij het aanspreken van anderen en gepast interveniëren als het schuurt in de samenwerking.

Financiële stabiliteit helpt transformeren

Een gevoel van zekerheid op een goede afloop is vaak nodig om anders te gaan kijken, denken en doen. Financiële zekerheid is nodig om nieuwe concepten te ontwikkelen en organiseervormen te veranderen. Subsidies met een korte looptijd geven niet voldoende financiële zekerheid om er echt voor te gaan, waardoor de gewenste verandering veelal niet van de grond komt. Meerjarensubsidies/-afspraken bieden deze zekerheid wel en geven voldoende ruimte om voor te sorteren op het realiseren van een structureel alternatief voor deze financiën.

Uniforme werkwijzen zorgen voor een gezamenlijke taal, onderling begrip en efficiëntie

Wanneer professionals die werkzaam zijn bij verschillende partners in het netwerk van Jeugd en Onderwijs werken met dezelfde instrumenten, methodieken, hulpmiddelen, ontstaat er een gezamenlijke taal en onderling begrip. Dit komt in de eerste plaats ten goede aan jeugdigen en gezinnen en ook aan de efficiëntie en effectiviteit in de samenwerking.

Een passend zorglandschap met flexibel aanbod en passende voorwaarden om maatwerk te leveren

Elke jeugdige en elk gezin is uniek. Dit vraagt om een flexibel zorglandschap waarin ondersteuning op maat aangeboden kan worden. Voor aanbieders van ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen in het voorveld, zoals Jeugd en Gezin en Versa Welzijn en gespecialiseerde jeugdhulpaanbieders, betekent dit dat zij moeten beschikken over een flexibel zorgaanbod van kwalitatief goed niveau. Daar horen passende contractuele voorwaarden en tarieven bij vanuit de gemeenten en de Regio.

Optimaal samen (blijven) leren vraagt om duidelijk opdrachtgever- en opdrachtnemerschap en verbinders

Leren vraagt om ruimte en ook om kaders waarbinnen het leren plaats mag en moet vinden. Opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap op ambtelijk (DO) en bestuurlijk niveau (PFHO) goed inrichten zorgt voor een betere samenwerking en hogere tevredenheid, een kwalitatief beter eindresultaat, duidelijkheid en wederzijds vertrouwen. Binnen de gestelde kaders leren met verschillende partners en professionals die op de niveaus van uitvoering, beleid en bestuur werkzaam zijn, vraagt om verbinders. Verbinders dragen zorg voor ontmoeting en uitwisseling binnen organisaties en tussen organisaties. Dit themagericht organiseren houdt de focus op de inhoud en maakt het werken vanuit een gedeelde ambitie en onderliggende gedeelde waarden makkelijker.